

INFORMACIÓ ALS CANTAIRES

EL MESTRE ANTONI NICOLAU I L'ORFEÓ CATALÀ

El mestre Nicolau va néixer a Barcelona l'any 1858 i hi va morir l'any 1933. Músic i compositor molt eminent, el seu nom figura en lloc d'honor a la història, no solament de la música catalana, sinó també a la universal. Les seves composicions són considerades magnífiques i sublimes.

Va sentir una profunda estima a l'Orfeó Català i al seu insigne fundador, el mestre Lluís Millet i totes les obres corals que va compondre les va fer per a l'Orfeó Català, que fou també qui les va estrenar.

"DIVENDRES SANT". Poema coral a catorze veus en quatre cors i basat en poesies de Mn. Jacint Verdaguer i textos litúrgics.

El va estrenar l'Orfeó el 13 de juliol de l'any 1902 en un concert dedicat als socis protectors i en homenatge al "gran poeta Mossèn Verdaguer", que havia mort el mes anterior, 10 de juny d'aquell any 1902.

DE L'ESCRIT QUE VA LLEGIR EL MESTRE MILLET

"De les composicions estrenades en el concert, el DIVENDRES SANT és la sobirana. És l'exteriorització d'una impressió profunda que l'autor guardava des d'infant en el fons del seu ésser, la impressió que ell mateix "hermosament" explica en la carta que m'envià per al programa, la impressió de la Setmana Santa tradicional, la impressió d'aquell Dijous i Divendres Sant, diada mística en què tot s'atura per somniar la vida material calla perquè l'esperit aculli millor l'eco de tot allò que és Etern. Els acords místics de la polifonia clàssica religiosa alternen i es confonen harmoniosament amb la tonada popular: encens i farigola, allò que és Etern i allò que és humà. Dos elements profundament sentits, en els quals ha estat dictat el sublim Poema."

DE LA PREMSA:

"L'Orfeó Català, ahir al matí va efectuar en el Teatre Novetats un concert.

Tractant-se d'un festival de l'Orfeó Català no cal dir que el local estava ple de gom a gom, puix ja se sap que la dita entitat té el privilegi d'atreure a les seves reunions una gentada immensa.

"Era esperada amb viu interès la primera audició del DIVENDRES SANT d'en Nicolau. L'obra té dos aspectes, un fortament religiós i altre popular. El consorci d'aqueixos dos elements, està trobat amb l'art a què ens té acostumats el mestre Nicolau. En l'element religiós és

el que hi té importància, cosa molt lògica tractant-se de la lletra sobre la qual ha posat la música el citat mestre; en canvi, en la part popular l'autor no ha estat de molt tant feliç com en altres obres seves, "La mort de l'escolà", per exemple.

L'obra agradà i fou rebuda amb grans picaments de mans, amb l'autor cridat a l'escenari i demanada la repetició.

L'obra està escrita a catorze veus, alternant els diferents cors amb el quartet de solistes, que és una llàstima que per l'indole de les seves veus no puguin guardar relació amb el superb i majestuós conjunt de l'Orfeó Català. L'efecte que l'obra produí, en moments fou grandios. El mestre Millet va ser molt aplaudit, igual que els orfeonistes, per haver-se esforçat molt i lluit en la interpretació del programa.

M.R. "La Jovenesa". Juny 1902

CONTINUA PREMSA:

"El concert que en obsequi dels seus socis protectors ha donat aquest matí, en el Teatre Novetats l'Orfeó Català ha estat una nova demostració que l'Orfeó continua amb triomf la seva gloriosa tradició, que conserva i augmenta la seva anomenada, dedicant-se a l'estudi com en el primer dia.

.....

"Avui, al Teatre, amb la llum que entrava a raig, amb la varietat dels colors dels vestits dels coristes, amb tot el públic, ens ha disminuït l'emoció estètica que teníem de la sala. És un crim a l'art haver de cantar aquestes composicions al teatre. Necessitem una església i poca llum i no veure res amb els ulls; es necessita enlairar-se portat pel sentiment de la mística i de l'art.

"L'obra estrenada era DIVENDRES SANT, d'en Nicolau, superior a quantes hem sentit fins ara de l'esmentat mestre.

"Inspirada en la diada profundament mística, deixa expressar tota intenció religiosa en les veus d'home i quartet, deixant per a les blanques la melodia popular que surt en combinació superba i corprenedora per entre la gravetat de les primeres.

"El públic entengué i ovacionà la nova composició d'en Nicolau, tant com ho féu amb en Millet i orfeonistes, per la seva tasca.

V. de Moragas. La Veu de Catalunya
15 abril 1902

EL NOI DE LA MARE

La bellíssima cançó, impressionant per la seva tendresa i ingenuïtat,

l'Orfeó va estrenar-la en el concert de 25 de gener de l'any 1903. L'acolliment pel públic va ser extraordinari. La ressenya ho expressa amb les senzilles paraules: "Tots vosaltres recordareu bé prou el fort entusiasme amb què fou rebuda aquesta excel·lent cançó."

CAPTANT

La primera audició s'escaigué el 18 de desembre de l'any 1904, en un concert dedicat als socis protectors de l'Orfeó, amb les obres premiades en la Primera Festa de la Música Catalana que l'Orfeó celebrà aquell any per primera vegada i en la qual el magnífic poema del mestre Nicolau fou premiat.

Heus ací com l'insigne fundador de l'Orfeó Català el recomanava: "Escolteu aquest "CAPTANT" i digueu-me si trobareu en tota la literatura coral moderna res que s'hi pugui comparar."

EVOCACIÓ. Abans del Palau de la Música Catalana l'Orfeó celebrava els concerts en els Teatres Líric, Novetats o Palau de Belles Arts, tots desapareguts. El mestre Nicolau, amb la seva Orquestra de la Societat Catalana de Concerts n'hi havia dirigit diversos; però el públic de l'alta aristocràcia no hi assistia, creient-se que l'Orfeó Català era un cor més, com altres tants n'hi havia a Barcelona.

El mestre Nicolau volgué desfer aquest equívoc i organitzà una sèrie de deu concerts orquestrals en el Gran Teatre del Liceu i va invitar l'Orfeó a prendre-hi part en alguns, com en el "Cant a l'Alegria", de la Novena Simfonia, de Beethoven i a d'altres obres del mateix nivell. També hi féu sentir l'Orfeó tot sol amb les humils cançons populars, fins a enlairar-se amb el "Credo" de la Missa del Papa Marcel i successivament.

De Miquel Valls Terré, cantaire
antic

EL MESTRE NICOLAU I L'ORFEÓ CATALÀ

II

CONCERT 9 DE MAIG DE L'ANY 1959. Pertany a la darrera audició important d'obres del mestre Nicolau que l'Orfeó Català va fer, al Palau de la Música. N'hi havien deu que, a més, foren enregistrades en un disc. Fou dedicat al gloriós mestre, en homenatge pel Centenari de la seva naixença.

El dirigí el mestre Lluís M^a. Millet, que tenia com a Sub-Directors el mestre Joan Tomàs i en Josep Jordi Llongueres. No hi mancaren els poemes DIVENDRES SANT i CAPTANT. En el primer foren solistes Montserrat Salvadó, soprano; Anna Pi, contralt; Gaietà Renom, tenor i J. López Esparbé, baix.

FRAGMENTS DE LA PREMSA. Del periodista i crític musical, Joan Arnau:
Resulta impossible parlar del renaixement musical català, de la cultura filharmònica barcelonina, sense al·ludir a la gegantina personalitat del mestre A. Nicolau. Als cent anys del seu naixement, als vint-i-sis de la seva mort, el mestre Nicolau ocupa encara la presència espiritual dels músics de Catalunya, sense que el temps hagi pogut relegar a l'oblit la seva forta humanitat ni debilitar la seva obra immortal. Fins per aquells que per raons d'edat no varem conèixer el mestre, la figura del savi pedagog, del profeta de la nostra cultura musical, del compositor inspiradíssim, se'ns apareix amb tota la seva immensa projecció d'actualitat permanent que un fons sentit de gratitud i respecte manté latent.

Només per haver dirigit i organitzat l'Escola Municipal de Música de Barcelona, ocupa avui entre les institucions espanyoles un lloc de privilegi

L'Orfeó no podia deixar passar el Centenari del mestre Nicolau sense que les veus emocionades dels seus entusiastes cantaires elevessin a la memòria del mestre la que avui (dia del concert) podia ésser la millor oració: les seves pròpies melodies. I així, amb el fervor i el lliurament que posen els components de l'Orfeó Català a la seva labor admirable, les cançons eixiren resades més que cantades.

Les presents notes informatives foren suggerides per haver tingut el mestre Johnson la idea d'incloure en el programa dels propers concerts de l'Orfeó: DIVENDRES SANT, CAPTANT i EL NOI DE LA MARE, del mestre Antoni Nicolau.

Novembre de 1986

M. P.